

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Meyeri S. Literarum Doct. & Prof. Uxor Christiana Sive De Conjugio Inter Duos Deque Incestu Et Divortiis, Dissertationes Tres

Meier, Johannes

Amstelædami, 1688

Caput I. Omnia S. Scriptura loca ante legem de Monogamia & Polygamia recensentur. Deinde Caput. IV. Geneseos non parabolice, sed literaliter & historice esse intelligendum, ex Abarbenele ostenditur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40272

SECTIO TERTIA.

DICTA ET EXEMPLA DE NUMERO CON-
JUGUM, QUÆ OCCURRUNT ANTE
LEGEM, INDE A CREATIONE US-
QUE AD MOSEM, EXAMINAN-
TUR.

CAPUT I.

*Omnia S. Scriptura loca ante legem de Monogamia & Polygamia re-
censentur. Deinde Caput IV. Geneseos non parabolice,
sed literaliter & historice esse intelligendum, ex
Abarbenele ostenditur.*

EXpendimus Institutionem Conjugii inter Duos, ejusque convenientiam cum jure naturæ, & consuetudine moratorum Gentium: nunc ordo & series rei postulat, ut ad exponenda Sacræ Scripturæ dicta, & exempla cum monogamica tum polygamica Patriarcharum nos accingamus, qui secundum jus naturæ & revelationes divinas, traditionesque majorum, ante Legem Mosaicam, mores & vitam instituerunt. Nullum est Sacræ Scripturæ dictum aut præceptum, tam in V. quam in N. T. quod plures uxores adjungat uni viro. Quod hoc Capite primum demonstratum ibimus ex Geneseos, & Exodi historia. Quo faciunt loco sequentia. Gen. IV. 1. 17. 25. cap. VI. 18. VII. 7. 13. VIII. 16. 18. XI. 29. 31. XII. 2. 8. 9. 14. 15. 16. 17. XIII. 1. XVI. 1. 3. 6. XVII. 15. 19. XVIII. 9. XIX. 15. 16. 26. XX. 2. 3. 7. 11. 12. 14. 17. 18. XXI. 21. XXIII. 19. XXIV. 3. 4. 5. 7. 8. 36. 37. 38. 39. 40. 44. 51. 67. XXV. 10. 12. 20. 21. XXVI. 7. 8. 9. 10. 11. XXVIII. 1. 2. 6. XXIX. 18. 20. 21. 25. XXXIV. 4. 8. 12. XXXVII. 2. 6. 8. XXXIX. 7. 8. 9. 19. XLI. 45. XLIV. 27. XLIX. 31. Exod. II. 1. 21. 22. cap. IV. 20. 25. VI. 20. 23. 25. XVII. 1. 2. 5. 6. Huc etiam pertinent, quæ in libro Jobi Arabis Theologi, (qui post Jacobum vixisse censetur) occurrunt cap. II. 9. c. XIX. 17. vocat *filios uteri sui*, quos mater gestat in utero, quia venter uxoris etiam viri est, & vice versa. Adde cap. XXXI. 1. 9. 10. Quæ omnia dicta atque exempla ante legem docent consuetudinem, qua una uxor quæsitæ, ductæ, unice amata.

R 3

II. Con-

II. Contraria autem dicta & exempla in eadem historia Gene-
 seos occurrunt Gen. iv. 19. 23. cap. xvi. 1-5. xx. 2. 17. xxii. 24. xxv.
 1. 6. 10. 12. xxvi. 34. (five cap. xxvii. 1.) xxviii. 9. xxix. 25.
 27. 28. 30. 31. xxx. 3. 4. 5. 9. 10. 26. xxxi. 17. 50. 53. xxxii. 22. xxxiii.
 1. 2. 6. xxxv. 22. xxxvi. 2. 6. 10-18. xxxvii. 2. Quæ nunc a nobis dis-
 cutienda, ut unusquisque videat, an illa institutioni & juri naturali, in
 creatione a Deo fixo, præjudicent, & polygamiam bona conscientia
 sine scrupulo usurpari posse, probent. Rectissime autem Cl.
 Heideggerus de *Historia sacra Patr. par. 1. Exerc. vii. §. vii. Ne-
 que obstat*, inquit, *quod tum ante, tum post legem latam etiam apud
 bonos, polygamia vixerit, & apud Moysen præcepta data sunt polyga-
 mia. Non enim de rectitudine & honestate actuum in civitate Dei ju-
 dicari debet ex moribus quamvis sanctorum; sed ex lege & manifesta
 ratione.* Primus Polygamus, qui refertur in Scriptura, *Lame-
 chus* est Gen. iv. 19. Ad quam historiam priusquam deveniamus,
 ex Abarbenelis *Commentario in Legem*, quia in omnium ma-
 nibus non est, & a nemine adhuc, quod viderim, illud ex ullo scri-
 ptore productum, huic Dissertationi propter viam inserere vi-
 sum est, utrum scilicet Capite iv. Geneleos parabola, an vero
 historia liberaliter exponenda contineatur. Verba ipsa Abarbene-
 lis ita habent:

ואקדים בפירוש הפסוקים האלה להודיעך שהרב המורה יפרש גם כן ענין קין והבל
 ושת על צד הצורה והרמוז כי הוא כתב פרק ל חלק ב וול ומטה שצריך שתדעו
 גם כן ותעורר עליו אופני החכמה בקריאת שמות בני אדם קין והבל והיות
 קין הוא ההורג את הבל בשדה ושם יחדו אבדו אף על פי שהאריך לרועה ושלא
 התקיים מציאות אלא לשם שנאמר כי שת לי אלהים זרע אחר הנה כבר התאמת
 זה עד כאן אבל הרלבנ כתב בפירושו לתורה וול וכבר טעו מזה קצת גדולי
 החכמים המתאחרים ועשו ציורים בענין קין והבל ושת והפסידו בזה דעת התורה
 כי ראוי שתדע שאין ראוי שיעשה צורה בדברי תורה אם לא במקומו אשר יחוייב
 בהם התמנעות כפי הפשט ואם היה השער מסור ביד האנשים הנה הפול התורה
 נכלל ולא ימשך ממנה התועלת המכוון בה וזה מבואר מאד עד שהאריכות בזה
 מותר עד כאן ונראה מדבריו שחשב שהרב המורה והנמשכים אחריו ברמוז הזה
 יחישו השתלשלות הדורות ולכן אמר שתפסד בזה דעת התורה וכן הוא בלא
 ספק דעת מפרשי המורה כלם ועם היות שהם לא עשו על זה טענה כלל בעור
 הרב הנני טוען בזה ה טענות להוכיח שענין קין והבל ושת באו על צד המשל
 והרמוז אלא היה ולא קרה דבר מזה הספור ואחר כך אשיב עליהם ואוכיח שפשטי
 דבתובים אמת ויציר וקיים ושהרב זה דעתו גם כן עם היות שהוציא מזה הספור
 למודים על דרך הרמוז והנפתרי הטענה האחת ממה שכתוב אחר תשלום זאת הפרשה
 זה כבר תולדות אדם וגומר ויתי אדם קל שנה וילד ברמותו בצלמו ויקרא את שמו
 שת ומשם ואילך נמשך השתלשלות הדורות ויראה מזה ששת היה בן אדם הכבוד
 ושקין והבל לא היו בעולם שאם לא כך תפול השאלה למה נזכרה לידת שת

שתי פעמים אלא כמו שאמר הרב ביצירת אדם שנזכרה שתי פעמים אחת כפי פשוטה ואחת על דרך משל הטענה הב שאתה תמצא שבתולדות אדם לקין והכל לא זכר הכתוב לכמה שנים הולידם וכן תולדות קין את חנוך וחנוך לעיר ועיר למחויאל ומחויאל את מתושלח ומתושלח את לךך שלא נאמר בשום אחר מאלה בכמה שנים הולידו ולא כמה ימים היו ימי חייהם ולא שהולידו בנים ובנות כמו שנאמר כל זה בפרשת זה ספר תולדות אדם באותם הדורות וזה יוכיח שהתולדות שנזכרו בפרשה לא היו תולדות ממש כאותם שנזכרו בפרשת זה ספר תולדות אדם אבל שכאו התולדות האלה על צד המשל והרמז הטענה השלישית שאתה תמצא בפרשת אלה תולדות השמים והארץ ובפרשת והאדם ידע שתמיד נזכר שם אדם כהא הידיעה ושם את האדם וכן כלם אבל מלידת שת והלאה לא נזכר שם האדם ויצו יהוה אלהים על האדם וכן כלם אדם ויהוה אדם ויהוה ימי אדם מבלי הא ידיעה וזה יוכיח שהפרשיות ההן שנזכר בהן האדם כהא הידיעה נאמר על האדם הכלל במינו לפי שהא הידיעה לא תפול על שם הפרטי כמו שזכר הרבאנן עזרה והיו אם כן הספורים ההם משל אבל בפרשת זה ספר תולדות אדם שזכר הכתוב מאדם הראשון הפרטי כפי פשוטו לא זכרו כהא הידיעה כלל הטענה הרמה שמצאנו בדברי הימים כשעזרא ספר השתלשלות הדורות אמר אדם שת אנש קין מהלאל ירד ולא זכר קין והכל והוא המורה שלא היו ולא נבראו אלא למשל היו כי עם היות שמתו קין והכל בחיי אביהם היה ראוי לזכרם כמו שזכר בני יהודה ער ואונן ושלהי וכבני אהרן נרב ואביהו אלעזר ואיתמר עם היות שמתו נרב ואביהו והטענה הה היא מדברי רול שאמרו בבראשית דכא שביום הששי שנברא אדם ונכנת האשה בהיותה בגן בו ביום הרתה חוה וילדה קין והכל ושלהי תאומות שנולדו עמהם שעלו שנים למטה וירדו שבעה ואיך יתכן שהרתה וילדה חוה את בניה חמשה בכרם אחר כלו בשעא חרף ואם נעשה בדרך הפליאה ככריאת אדם מן האדמה וזוה מן הצלע איך לא זכרתו התורה זה יוכיח שהוא ענין משל כי כמו שדברי חזק בעין החיים ועין הדעת ודברי הנחש הביאו לרב המורה להכחיש הפשט ולעשות צורה באותו הספור כמו שנזכר למעלה כן דבריהם אלו הביאוהו לומר כן בענין קין והכל אלה הן הטענות ששערתי לטעון כנגד ספור קין והכל אבל אין ספק אצלי שהרב המורה לא כן יחשוב ולבנו לא כן ידמה כי אם שפשט הספור הזה היה כמו שנכתב ומלכד אמת פשוטו עוד ירמוז הספור הזה לענינים מדעיים וזהו שאמר הרב שכאו אופני החכמה בקריאת שמות בני אדם קין והכל וספור ההריגה והנודוד כי לא יחפין הרב מפני זה שלא היו בעולם אבל שהיה ענינם כענין אביהם שצירח אמת כמו שנזכרה במלאכת היום הו אבל ספור ענינו היה משל וסימן לורעו בני אדם וצאי הלצוי כן יאמר בענין קין והכל שהיה ענינם וספורם כמו שנכתב ושמלכד זה ישבורמו וסימן לטבעי בני אדם בכלל.

In expositione versuum illorum biblicorum prius tibi indicato, quod R. Moses Maymonides, id quod de Kaino, Habele & Setho narratur, sensu figurato & mystico quoque explicet, quem admodum videre est in More Neuchim Par. II. Cap. xxx. Hac sunt verba ejus: Debes etiam scire & moneri de multiplici sapientia, qua latet in impositione filiorum Adami, Kajini & Abelis; de eo, quod Kajin interfecerit Habelem in agro, quod ambo simul perierint, quamvis interfecto diutius hujus vita luce usus fuerit, & quod non

nisi

nisi Seth superstes manserit, juxta id; quod dicitur (Gen. IV. 25.) quia posuit mihi Deus semen aliud. Et hoc confirmatum est. Hucusque (Majmonides.) Sed R. Levi ben Gersom in suo Commentario in Legem hac verba scripsit: Jam ante nonnulli Sapientes posteriores in eo errarunt, quod figurative explicuerint negotium illud Kajini, Hebelis & Sethi, atque in eo sententiam verbi Dei corruerint. Etenim scire oportet, quod in verbis Legis figuram & metaphoram fingere non liceat, nisi istis in locis, quae si secundum literam explicentur, necessario impossibilitatem inferunt. Et si homini aestimandi facultas permittatur, verbum Dei plane corruet, neque inde utilitas proficiscetur, quam (Deus) intendit, quod adeo clarum & evidens est, ut prolixior ejus explanatio sit superflua. Ex quo sermone (Rabagi) liquet, quod sibi persuaserit, Majmonidem, & qui eum sequuntur in hoc sensu mystico, negare genealogiam; ideo enim dicit, corruptam eo ipso esse Legis mentem, & hac procul dubio opinio est eorum omnium, qui More Nevuchim explicant. Quamvis autem nullam plane super ea re objectionem formarint, ego tamen, auxiliante Deo, quinque argumenta objiciam, quae demonstrant, significationem Kajini, Habelis & Sethi parabolicam esse & mysticam, ita ut nec fuerit, nec acciderit quidquam hujus rei, quae hic narratur. Deinde ad ea respondebo demonstraturus, sensum literalem horum versuum verum, firmum & constantem esse, & hanc etiam Majmonidis opinionem esse, licet ex hac historia doctrinas eruerit per modum mysterii & arcani.

Primum argumentum ex eo desumitur quod, postquam Scriptura absolvit hanc Sectionem, Hic est liber generationum Adami &c. (Gen. v. 1.) Adam autem vixerat centum & triginta annos, cum genuit filium ad similitudinem & imaginem suam, vocavitque nomen illius Sethum (com. 3.) inde & insequentibus ducatur genealogia; unde liquet, Sethum fuisse filium primogenitum Adami, Kajinum autem & Hebelem in mundo non fuisse inventos: Secus enim quaestio oriretur, cur & activitatis Sethi bis mentio facta; nisi quemadmodum Majmonides de formatione Adami scripsit, quod bis sit memorata, semel literaliter (Gen. 1.) atque iterum parabolice, & secundum sensum occultum (Cap. II.)

Secundum argumentum est, quod deprehendas, ubi genuit Adam Kajinum & Habelem, Scripturam non addidisse, quoto anno eos genuerit; pariter ubi Kajin genuit Chanochum, Chanoch Hiradum, Hirad Mechujaelem, Mechujael Methuschaelem, & Methuschael Lamechum,

mechum; non dicitur de ullo eorum, quoto anno genuerint, neque quot annos vixerint, neque quod genuerint filios & filias, quemadmodum hac omnia habentur in Sectione, Hic est liber generationum Adami (cap. v. 1. & seqq.) in istis generationibus. Quod arguit, generationes, quæ referuntur in ista Sectione precedente, non esse generationes vere & proprie dictas, sicut illa, quæ referuntur in sectione, Hic est liber generationum (cap. v. 1.) sed parabolice & mystice intelligendas.

Tertium argumentum inde petitur, quod in Sectione illa (Gen. 11. 4.) Istæ sunt generationes cœli & terræ; & in parascha, Deinde Adam cognovit Chavvam (cap. 1v. 1.) semper occurrat nomen Adam cum he demonstrativo הָאָדָם. Et posuit ibi haadam, quem finxerat: & accepit Dominus Deus haadam: & interdixit Dominus Deus ha adam homini (cap. 11. 8. 15. 16.) & sic ubique. Sed inde a generatione Sethi & ulterius non occurrat nomen Adam cum he. Cognovit autem denuo אָדָם Adam Chavvam uxorem suam (Cap. 1v. 25.) Hic est liber generationum Adam (cap. 1v. 1.) Et vixit Adam (com. 3.) Fueruntque dies Adami (com. 4.) sine he demonstrativo. Quod demonstrat, sectiones illas, in quibus scriptum est הָאָדָם ha Adam cum he demonstrativo, intelligendas esse de homine sub se comprehendente speciem suam, quia he articulus non cadit in nomen singulare seu individuum, teste R. Aben Esra. Ideoque ista narrationes erunt parabolice. Sed in sectione, Hic est liber generationum Adam (cap. v. 1.) ubi sermo est de Adamo primo singulari & individuo, juxta sensum literalem, plane non occurrat Adam cum he articulo.

Quartum argumentum inde depromitur, quod deprehendamus in libris Chronicorum, Efram, ubi narravit genealogias, dixisse, Adam, Seth, Enosch, Kenan, Mehalaleel, Jered (1 Chron. 1. 1. 2.) nullam autem mentionem fecisse Kajini & Habelis; Quod utique docet, illos in rerum natura non fuisse, nec creatos esse, sed parabolice & metaphorice propositos. Licet enim mortui essent Kajin & Habel, adhuc vivente patre ipsorum, debuisse tamen commemorari, quemadmodum filii Jehuda, Er, Onan & Sela; nec non filii Aaronis, Nadab & Abihu, Eleazar & Ithamar, quamvis mortui sunt Nadab & Abihu, commemorati sunt.

Quintum denique argumentum petitur ex verbis Rabbiorum, qui statuum in Bereschith Rabba, eodem die sexto, quo creatus Adam, & exstructa est Eva, cum esset in Paradiso, Evam concepisse Kajinum & Hablem

S

Hablem

קין ורעהו היו זרע מרעים בני משחיתים לא האריכה תורה בכפור ימי חייהם ולכמה שנים הולידו
 ושאר הענינים שזכר בשאר הדורות בני שת הטובים וכן תמצא ביצחק ועשו שספר הכתוב שהיה
 בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה וכמה שנים חי ומיתתו וקבורתו וכלא נזכר דבר מזה פעשו לפי
 שהתורה תרחיב בכפורי הצדיקים ולא בפרטי הרשעים ולמענה השלישית אומר שגם במלאכת
 היום הששי בכריאת אדם נזכר בהא הידיעה שנאמר ויבא אלהים את האדם בצלמו ואינו
 מהנרות לפי שעם היות אדם שם עצם פרטי לאותו אדם הראשון שהיה התחלת מינו הנה הוא
 היה גם כן שם המין כקן שכבר ביארתי והוא כענין השמש אצלנו שהוא שם עצם פרטי לאותו
 כוכב גדול האורה והוא גם כן שם מינו עם היות שאין מאותו המין זולתו ולכן נאמר ויבא אלהים
 את האדם והאדם ידע את חוה אשתו והשאר כלם בהא הידיעה בעבור שקורם שהוליד בני
 היה שם אדם שם לאותו עצם פרטי בשם המין גם כן אבל אחרי שנולדו קין והבל לא נזכר עוד
 שמו כי אם אדם בלא הא הידיעה לפי שאחרי שהוליד דומה כמינו נשאר שם אדם שם עצם
 פרטי לא שם המין ולכן לא נזכר עוד בהא הידיעה וגם זה מוכיח שלידת קין והבל וקורותיהם
 היו כפי פשוטו כיון שקורם תולדותם נקרא אביהם בשם מינו האדם להיותו לבדו המין ואחרי
 שהבנים נולדו לו לא נקרא כי אם בשם פרטי אדם גם נזכר לומר שבעבור שכפרשת
 אלה תולדות השמים והארץ ופרשת והאדם ידע את חוה אשתו היה בספורים ההם פשט
 זכמו מטבע האדם וכללותו ולכן נזכר שם שמו תמיד בהא הידיעה האדם להעיר על הרמז הכלל
 למין כלו אמנם כפרשת זה ספר תולדות אדם שאין בה רמז כלל והיא בלה כפי פשוטה על
 אדם הראשון נזכר תמיד בשם אדם ולא בהא הידיעה ולמענה הר מדברי חזמים
 אומר שלרשעת קין ולהפרון הכל לא רצה לזכרם והתחיל ההשתלשלות בדרך ישר אדם שת
 אנוש וכן תמצא שלא זכר דבר ממלכי ישראל לרשעתם ולא ענין תמר ואמנון ולא ענין בת שבע
 ואוריה הדווי ולא ענין אבשלום עם אביו ולא שאר דברים רעים שלא זכרם עם היות
 שזכר תולדות יחודה ואהרון למעלתם ולמעלת האבות ולמענה היה מדברי חזל אומר
 שכווננו לומר שקין והבל ואחיותיהם כלם היו מטבע חוה אמם נוטים לאכילת עץ
 הידעה כמוהו ולכן אמרו שנולדו בגן ששם השא אבותיהם ולהדמותם במדה הפחותה
 ההיא אמרו שנולדו כלם בכרם אחר גם אינו רחוק אצלי שידע את חוה אשתו קודם צאתה
 מן הגן ושחיה הוחרה שם קין והבל תאומים ואחיותיהם כי אינו זר אצל הטבע שתלד האשה
 ד או ה וולדות גם ער שבעה אמרו חכמי הרפואה שהוא אפשר וכל שכן בתולדת הכריאה
 שהייתה ברכת השם עליהם והם אדם והיות נבראו כבן עשרים שנה וקומתם וצביונם וכן גדול
 ורב כיד המלך שבראם ומפני ישובו של עולם רצה לתברך שתלד חוה בנים ובנות רבים בכרם
 אחר כי כמו שהאב נולד מאדמה והאם מהצלע שלא כמנהג הטבעי כן הבנים אשר הולדו
 פרוושרצו שלא כדרך טבעי אבל אין ספק אצלי שעם היות הריונם בגן באותו יום הנדה לא היתה
 לדעת ול לידתם שמדה גם כן כי היתה לידתם חוץ מהגן כארץ אשר גרו בה כשנורשו
 משם הנדה התנאר מזה כלו הפירוש הפרשה הזאת כפי פשוטה הוא דבר דבוי על
 אפניו ושאין כנגדו ספק ולא מענה ולכן הנני מפרש אותם כפי פשוטה ואלמוד גם כן
 מעניניה הדברים המרעים אשר יורו עליהם בדרך הרמז והסימן כמגשעשיתי בפרשה של מעלה

Ad qua argumenta a me formata respondeo, testanti verbo Dei, illa omnia fuisse & evenisse, necessario oportere nos credere, quod ita revera facta sint & contigerint in essentia. Veruntamen natiuitas Sethi bis memorata est, quia Lex primo refert, quid euenit filiis Adami, Kajino & Hebelo, inde a natiuitate eorum, usque ad diem mortis, & natiuitatem Sethi post eos nati. Postmodum autem ad explicandam genealogiam se accinxit in eadem Sectione, sine alia narratione, atque hac est illa Sectio (Gen. v. 1.) Hic est liber generationis Adami.

Exorsus est a natiuitate Sethi, quia ab eo originem traxerunt generationes. Quemadmodum postea in Noa deprehendis sub finem hujus Sectionis (cap. v. 32.) Quum Noach fuisset natus quingentos annos, genuit Noach Schemum, Chamum & Japhetum, quod hoc relatum sit ad calcem genealogie; deinde vero Scriptura enarratur casus & contingentia Noachi, ita insit (cap. vi. 9. 10.) Hæ sunt generationes Noachi &c. Et genuit Noach tres filios &c. Quod suo loco fusius declarabitur. Pariter in historia Isaaci refert Scriptura ejus natiuitatem & circumcisionem cap. XXI. Deinde cum aggreditur narrationem casuum & euentuum ejus, rursus dicit (cap. xxv. 19.) Et hæ sunt generationes Isaaci, filii Abrahami, Abraham genuit Isaacum. Eodem modo in Sectione עִוֵּן (cap. XLVI. 8.) scriptum est, Hæ autem sunt nomina Israelitarum venientium in Ægyptum &c. & initio Exodi cap. 1. 1. enarraturus exilium & redemptionem eorum, iterum dicit, Hæ sunt nomina Israelitarum venientium in Ægyptum. Atque hæc est responsio ad primam objectionem.

Ad secundum respondeo, quia Kajin & Habel in vita non sunt conseruati, filiique Kajini & semen ejus fuerunt semen maleficorum, filii perdetes, ideo in verbo Dei non prolixè recensetur, quamdiu vixerint, quoto anno generarint, & reliqua, qua memorata sunt in reliquis generationibus proborum filiorum Sethi. Idem videre est in Isaaco & Esauo: de illo testatur scriptura, quod fuerit 40 annos natus, cum duceret Rebeccam, narrat etiam, quot annos vixerit, item mortem ac sepulturam ejus; sed de Esauo nihil quidquam hujus rei memoria proditum est, quia in verbo Dei prolixa instituitur narratio iustorum, sed non ita referuntur res particulares impiorum.

Ad tertium argumentum Resp. quod etiam in Opere sexti diei, in creatione Adam, nomen Adam occurrat cum he demonstrativo; Scriptum enim est (Gen. 1. 27.) itaque creauit Deus אָדָם hominem ad imaginem suam, sine ulla anomalia, quia Adam nomen licet sit proprium & indiuiduum, Adamo isti primo competens, qui principium & origo fuit sue speciei, est tamen etiam nomen speciei, vel commune, sicut ante explicui: prout nomen Solis apud nos est proprium & indiuiduum, quod tribuitur isti stella magna lucenti: est tamen etiam nomen speciei & commune, licet speciem non agnoscat. Ideoque dicitur; creauit Deus haadam, & haAdam cognouit Chavvam uxorem suam, & reliqua omnia cum articulo he. Quia antequam genuit filios, nomen Adami fuit nomen ad illud proprium indiuiduum accommodatum, etiam in nomine

mine speciei; sed postquam genuit Kajinam & Habelem, non amplius memoratum est nomen ejus nisi אדם sine he articulo, quia postquam genuit sibi simile in specie sua, reliquum mansit nomen Adam nomen proprium individuum, non nomen speciei, & propterea non amplius tunc usurpatum est cum he demonstrativo. Hoc etiam probat, natiuitatem Kajini & Hebelis eorumque casus & eventus intelligi debere literaliter, quandoquidem ante eorum natiuitatem vocatus est pater eorum nomine speciei sua האדם ha Adam, cum solus adhuc esset species. Sed postquam filii ei nati sunt, non nisi nomine individuo אדם Adami appellatur. Dicit etiam potest, quod quia in Sectione ista, Illæ sunt generationes cœli & terræ (cap. 11. 4.) & in Sectione, Adam cognovit Evam uxorem suam (cap. 14. 1.) literalis sensus & simul mysticus continetur e natura Adami & generalitate ejus, eam ob causam in istis narrationibus semper nomen ejus cum he articulo ha Adam expressum sit, ut attendatur ad sensum mysticum, qui respiciat totam speciem. Sed in sectione, Hic est liber generationis Adami (cap. 5. 1.) in qua nullum plane mysterium, quaque tota est literalis de Adamo primo, semper occurrit nomen אדם Adami, sine he demonstrativo.

Ad quartum argumentum ex verbis Esra, libri primi Chronicorum desumptum respondeo, quod Kajinum propter impietatem & Habelem propter defectum commemorare noluerit, ideoque genealogiam recta via exorsus sit ab Adamo, Setho, Enoscho. Ita neque mentionem factam esseprehenderit regum Israelitarum, propter ipsorum impietatem. Nec quidquam occurrit de Thamare & Amnon, de Batscha & Uria Hittæo, de negotio Absalomi cum patre suo, neque reliquas res malas memoravit, licet mentionem fecerit Judæ & Aaronis, propter propriam & patrum dignitatem.

Ad quintum ex verbis Sapientum depromptum rehero, quod illi dicere voluerint, Kajinum & Hebelem, sororesque eorum omnes fuisse a natura Chavvæ matris suæ proclives ad comedendum de arbore scientiæ, haud secus ac illa; ideoque dicunt, quod in horto nati sint, quod ibi peccaverint parentes ipsorum, & ut eos assimilarent vili isti conditioni & qualitati, tradunt, quod omnes nati sint ex uno ventre. Neque etiam in oculis meis absurdum videtur, quod cognoverit Evam uxorem suam, antequam egressa est horto, & quod illa ibi conceperit Kajinum & Habelem gemellos, eorumque sorores. Non enim impossibile est, uxorem peperisse quatuor vel quinque filios. Etiam septem nasci posse, Medici docent. Multo magis id fieri potuit initio creationis, ubi benedictio divina illis adfuit, atque Adam

Et Eva creati sunt, ac si viginti annos jam essent nati, statura, voluntate & facultate gaudentes magna & multa, juxta potestatem Regis, qui eos creavit. Ut etiam mundus inhabitaretur, placuit Deo Benedicto, ut Eva filios & filias pareret ex uno ventre. Sicut enim pater e terra natus, & mater ex costa, præter naturæ ordinem, ita filii, quos genuerunt, fructificaverunt, & copiose producti sunt, non naturali modo. Et quamvis illo die, quo creati parentes, filii concepti sint in Paradiso, non est tamen mens Sapientum, quod apud me dubium non est, quod ibidem sint generati, quia geniti sunt extra Paradisum in illa terra, in qua Paradiso expulsi commorati sunt. Ex quibus omnibus planum est, in Sectione illa biblica (Gen. iv. 1. & seqq.) rem vere gestam, & simul variam, que ibi latet, Sapientiam, contineri, absque omni dubio & disceptatione. Ideoque eam ita explanabo juxta literam, ut simul doctrinas inde mysticas & res significativas eliciam, quemadmodum feci in sectione superiore.

Ita rectissime istud commentum confutavit Abarbenel. l. c. f. 25. 2. 3. Quamvis enim mos Scripturarum, proponendi quandoque tanquam historice gesta, quæ non nisi parabolice intelligenda, cujusmodi in utroque Instrumento complura, in limine tamen Historiæ, & principio rerum omnium fingere parabolam, & ambigere de rei gestæ veritate, & absurdissimum est, & verant historici simplicissimus stylus, circumstantiæ temporis, loci, nominum, parentum, nativitatis, liberorum, quorum vestigia passim apud Ethnicos scriptores, vitæ, rerum gestarum, mortis, & omnia veræ historiæ criteria seu characteres, strictim utur omnia percenseantur. Aut vocandæ erunt parabolæ, quæ passim in historiis Abrahami, Josephi, Pharaonis, Mosis, Josuæ, Samsonis, Jonæ, & similibus, sacræ literæ tradunt.

C A P U T II.

Peccavit Lamech duas ducens uxores.

Primus igitur Polygamus, quem refert sacra pagina, Lamechus, filius Methusæ, a quo quintus narratur Gen. iv. 19. 23. argumentum nobis præbet, polygamiam esse illicitam, quia inventum est hominis impii, contra primam Institutionem, quicquid secus ex historia Mosaica contrarium sentientes collegisse videantur, quorum argumenta in pauca contraham. Athanasius p. 184. 185. 204. 205. & qui in sec-

nam